

Baba Metzia 34b

הוא דקא מדחי ליה אמר הריני משלם ומת ואמרו בניו אין אנו משלמין מאי מי אמרינן מהדר קא הדרי בהו או דלמא במלתא דאבוהון קיימי ודחויי הוא דקא מדחו ליה שלמו בנים מאי מצי אמר להו כי אקנאי כפילא לאבוכון דעבד לי נייח נפשאי לדידכו לא או דלמא לא שנא שילם לבנים מאי מצו אמרי ליה כי אקני לך • אבונא כפילא דעבדת ליה נייח נפשיה אבל אנן לדידן לא או דלמא לא שנא שלמו בנים לבנים מאי

Baba Metzia 34b Rashi

ואמרו בנים אין אנו משלמין. • לא הספיק לשלם עד שמת: שלמו בנים. והאז לא הספיק לומר הריני משלם עד שמת: דעבד לי נייח נפשאי. פעמים רבות עשה לי קורת רוח: שילם לבנים. מתו הצעלים וגננבה ואמר השומר לבנים הרני משלם או שילם מהו:

Kosos Hachosen 69

זה סימן סט החושן רלג

נתחייב שבועה ומת אפשר דהוה מחויב שבועה ואינו יכול ליטבע (משלם 275).

שוב ראיתי צמוהרי"ק שורש ק"כ שכתב ז"ל, ולא מצעיא היכא שהיה האז רוצה ליטבע חלף חע"ג שלא היה האז רוצה ליטבע חפילו הכי פטירי היתומים משלם כדמוכח בפרק המפקיד ל"ד ז מתני' דשלם ולא רצה ליטבע דצעי תלמודא התם אמר הריני משלם ומת מהדר קא הדרי או דלמא וכו' משמע צהדיא דמאי בנים למימר אין אנו משלמין וחע"ג דאמר חציהם הריני משלם כל שכן היכא שלא נתראה האז לשלם וחפילו צשבועת השומרין דהוי דאורייתא ואין נריך לומר צחינך שבועות דרבנן כגון שבועת השותפין והאפוטרופסין וזה פשוט כציעתא צכותחא עכ"ל, וחולי צצירא ליה למוהרי"ק כשטת חוס' (צ"ק מו, ח ד"ה) והר"ש (צ"ק פ"ו סי' ט"ז) דהיכא דלא הוי ליה למידע לא אמרינן מתוך, חצל לפי שיטת הרמב"ם ודעימיה נראה דכיון דמת ואינו יכול ליטבע משלם וכמ"ס, וראיית מוהרי"ק לעניות דעתי אינו מוכרח דהא התם צעי נמי צדידיה אמר הריני משלם וחזר ואמר איני משלם מהו מהדר קא הדר וכתבו חוס' (לד, צ ד"ה וחזר) והר"ש (שם סי' צ) דודאי אינו יכול לחזור צתר דאמר הריני משלם חלף דאם חזר ואמר איני משלם לא מקני ליה כפילא משום דאטרחינן צי דינא וע"ס, ואם כן הוה הדין גצי יורשין ודאי מחייבי לשלם כיון דצבר אמר חציהם הריני משלם חלף דאיצעי אי נימא מהדר קא הדרי לא מקני כפילא משום טירחא דצי דינא²⁷⁶, ועוד דמוכח ע"כ דיורשין לא מצי הדרי דאי נימא דמאי הדרי ופטירי משלם חס כן ודאי לא מקני ליה כפילא כיון שאין עליהם חיוב שבועה וכמ"ס צסימן רנ"ה (צ"ש"ך שם סק"ח) דהיכא דאיכא עדים שנאנסו דאין נריך שבועה לא מקני כפילא ע"ס, חלף פשוט דצבר דיורשין לא מצי הדרי חלף דאיצעי משום טירחא דצי דינא²⁷⁷, ולכן יראה צנתחייב שבועה ומת הוי ספיקא

Rashbah Baba Metzia

ואלא מיהו אכתי קשה לי קצת דמדקתני ולא רצה ליטבע משמע דטעמא משום שהיה לו לפטור עצמו בשבועה ולא רצה אלא שלם, קנה ליה כפילא, הא אלו אי אפשר לו ליטבע אלא לשלם והיכי דמי כגון שיש עדים לא מקני כפילא. ונ"ל דלאו לאפוקי היכא דאיכא עדים דפשיעה קאמר, אלא למעוטי היכא דליכא עליה תשלומין כלל לא תשלומי ממון ולא תשלומי שבועה, והיכי דמי כגון דאיכא עדים שנגנבה, ואי שומר שכר הוא דאיכא עדים שנאנסה, דבכי הא כיון דליכא עליה תשלומין כלל ומפטר פטור מיניה לגמרי, אי בעי נפקד לשלומי ליה אינו אלא כמוכר לו עכשיו קנסיו, דהא לא אסיק אדעתיה מפקיד מעקרא ולא אקני ליה אלא כשאין מטריחו לב"ד, הא היכא שהוא פטור לא. וכן נ"ל מן הירושלמי (שם) דגרסינן התם, אם היו לו עדים שנגנבה באונסין הרי היא דאמר ר' אלעזר המוכר קנסיו לאחרים לא עשה ולא כלום.

Shire R' Shmuel

אכן לפמשנ"ת ליכא לאוכוחי מסוגיין נגד המהרי"ק, דהן אמנם דמצד החיוב שבועה ליכא חיובא על היורשים, מ"מ הרי אם אמת היה הדבר שאביהם השומר פשע ונתחייב הריהם חייבים, אלא דכיון דליכא עלייהו חיוב שבועה הרי הם פטורים משלם כיון שאין אנו יודעים שאביהם פשע, אבל מ"מ אם באו לשלם יש מקום לתשלומים שיחשבו לתשלומי השמירה כדי שיקנה להו כפילא, דומיא דנשבע ואח"כ שלם כדאיתא בב"ב"ק כנ"ל. ול"ד לבאו עדים שנאנסה שפטירי בודאי ומתנה בעלמא הוא דקא יהבו ליה, וכמשנ"ת.

Baba Kama 108a

• שמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפול למי אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר • למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל